

פרשת

ויחי

גליון מס' 51

גברי תורת משה

שיחות ודרשות של זקנינו

מורינו הגה"צ

רבי משה הלוי טורק זצוק"ל

שנמסרו לתלמידי תשב"ר

על פרשת השבוע

העלון יו"ל לאור בקשתו הרבה של מו"ז זצוק"ל הכ"מ
אשר ביקש ואף כתב זאת בצוואתו הק'
וז"ל "ורק בעיקר לחזק בעניני חינוך"

ניתן להשיג את העלון מידי שבוע מיום ה' בערב
אצל המו"ל משפחת בלוי רחוב ברטנורא 9 ב"ב

בבקשה אנא תרמו בעין יפה להוצאות הדפסת העלון
והנציחו את יקירכם בטל' המכון.

לקבלת העלון מידי שבוע במייל וכן להארות והערות יש לשלוח למייל למכון

כמו כן ניתן להוריד את העלון מידי שבוע
מהאתר של דרשו www.dirshu.co.il
ומהאתר של בינינו beinenu.com

מכון "זכרו תורת משה"

ברטנורא 9 בני ברק 03-6186876

6186876@gmail.com

שכתוב: הב' מ. בלוי ני"ו הקלדה: הר' י. בלוי שליט"א
הגהה ועריכה: הרה"ג ר' ש. א. בלוי שליט"א
עימוד וגרפיקה: הר' ד. בלוי שליט"א

© כל הזכויות שמורות

"אזרה השם בכל לב"

בשבת והודיה לבורא כל עולמים על שזיכנו בס"ד במשך שנה שלימה להוציא מידי שבוע את העלון הזה שמובאים בו דרך החינוך שמסר אבינו סבנו זצוק"ל לילדי ישראל קדושים בצורה כה מיוחדת ונפלאה את כל מה שינק מכל גדולי וצדיקי הדור שהיה מסתופף בצל קודשם כל ימי חייו, ומתוך לימוד הפרשה הסביר לילדים במתיקות ובבהירות את מה שניתן להוציא וללמוד מהפרשה בנוגע לחינוך הטהור המסור לנו מדור דור,

אי"ה אנו ממשיכים הלאה בס"ד
ביתר שאת וביתר עוז להוציא את העלון
לפי סדר הפרשיות משנים אחרות
עם הרבה חידושים והוספות.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנוכה הלאה להרבות כבוד שמים ולהגדיל תורה ולהאדירה ונוכה להמשיך לקיים את צוואתו של אבינו זצוק"ל לחזק בענייני חינוך כי זה היה משוש חייו, ונוכה שיהיה למליץ יושר עבורנו ובעבור כל כלל ישראל עדי נזכה שיקוצו וירננו שוכני עפר בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה

המו"ל מכון "זכרו תורת משה"

בנו האבות את המשפחות ואיך הם בנו את עם ישראל, ואיך צריך כל ילד יהודי לבנות את עצמו, וזה אנחנו לומדים מהתורה וכמו שאמרו חז"ל כל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב.

פרשה זו סתומה

מי שיעמוד אי"ה בשבת קודש על יד הספר תורה בשעה שמגביהים את הספר תורה ויסתכל ויציץ לתוך הספר תורה הוא יראה דבר מיוחד, ידוע לתלמידים שבין כל פרשה ופרשה ההלכה אומרת שצריך לעשות הפסק של לפחות תשע אותיות, להשאיר מקום ריק רווח בין פרשה לפרשה, בשונה מזה פרשת ויחי שיש הפסק של אות אחת וזה נראה כאילו שפרשת ויחי זה המשך של פרשת ויגש, ובמדרש חז"ל שואלים למה פרשה זו

ספר בראשית ספר האבות זוכים אנו השבוע בעז"ה לסיים את ספר בראשית, קשה מאד להיפרד מספר בראשית, רבינו הגאון הגדול מרן הרב שך זצ"ל אמר שהוא לומד ספר בראשית במשך כל השנה כי בספר בראשית טמון הכל, [וכמו שכתוב בספרו "מחשבת מוסר" חומש בראשית בעיקרו התורה מלמדת את האדם בכל דרכי החיים "ותלמדם חוקי חיים" מ-א' ועד ת', כל השאלות והמקרים שיכולים לקרות לאדם אפשר למוצאם בתורה איך צריך להילחם ואיך להתנהג במשא ומתן איך צריך לנהוג עם בני אדם איך לכבד אותם איך צריך לדייק כל תיבה שמוציא מפיו הכל כתוב בבראשית, ע"כ.] והגמרא במסכת עבודה זרה קוראת לספר בראשית ספר אברהם יצחק ויעקב, התורה הק' לא מספרת סתם סיפורים, ילדים התורה הק' מספרת לנו איך

"תפארת" תפארת שבאבות, בגלל שיעקב אבינו כבר זכה ללמוד אצל אברהם אבינו חמש עשרה שנה, ואח"כ הוא זכה ללמוד אצל אביו יצחק אבינו, וממילא אין פלא שיעקב אבינו זכה לשלמות הזאת בכיר האבות.

מדוע השביע יעקב את יוסף
 "ויקראו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים" "שים נא ידך תחת ירכי" מפרש רש"י והשבע, ע"כ פירוש רש"י, אבל יש כאן פלא של דבר, אברהם אבינו השביע את אליעזר עבדו כמו שכתוב "ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי, ואשביעך בה' אלוקי השמים ואלוקי הארץ אשר לא

סתומה, למה אין רווח בין פרשת ויגש לפרשת ויחי, ומתרצים כי בשעה שיעקב אבינו נפטר מן העולם נסתמו עיניהם ולבם של ישראל בגלל התחלת שעבוד מצרים.

השנים היפות של יעקב אבינו
 "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" מאז ילדותו השנים היפות של חיי יעקב אבינו היה שבע עשרה שנה במצרים, שזכה שיתגשם מה שיעקב אבינו רצה ללמוד בשקט וללמד ולהכין את הדור הצעיר את בניו ונכדיו, ידוע לתלמידים שלנו מה שחז"ל אומרים שבעת פטירתו של יעקב אבינו הוא הוכיח את ילדיו, וסיבבו אותן שישים ריבוא צאצאים בנים ונכדים וכן הלאה.

יעקב בכיר האבות
 "ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" מדוע נקרא יעקב אבינו מידת

לשון, ופרעה גילה שיוסף יודע שפה אחת יותר ממנו, והוא לשון הקודש, השביע פרעה את יוסף שלא יגלה את זה לאף אחד, ולכן יעקב אבינו השביע את יוסף שאם פרעה יגיד לך תעבור על שבועתך שנשבעת לאביך יגיד לו יוסף אני גם יעבור על השבועה שהשבעת אותי ויתגלה לעם שיוסף יודע שפה אחת יותר מפרעה, ולכן השביע יעקב אבינו את בנו יוסף לא בגלל שלא היה לו אמון בו אלא כדי שפרעה לא יעכב אותו לצאת ממצרים ולקבור אותו בארץ כנען ומדוע יעקב אבינו לא רצה להיקבר בארץ מצרים אומר רש"י כמה טעמים, סופה להיות עפרה כנים (ומרחשין תחת גופי), ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחילות, ושלא יעשוני מצרים עבודה זרה.

תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבן" שמה מובן למה אברהם אבינו היה צריך להשביע את אליעזר, אמנם אליעזר לא היה אדם פשוט הוא היה בעל תשובה גדול, והוא היה המנהל הכללי של אברהם אבינו שהיה מיליונר גדול ומסר לו את כל כספו ולא השביע אותו על זה, ובכל זאת מובן למה השביע אברהם אבינו את אליעזר שלא יקח אשה מבנות הכנעני ליצחק, אמנם הגיע אליעזר עבד אברהם להיות ראש ישיבה אצל אברהם אבינו אבל בכל זאת מובן מדוע השביע אברהם אבינו אותו בגלל שסוף כל סוף הוא בא מזרע חם, 'אבל את יוסף להשביע? כולם יודעים את המדרש הידוע כאשר פרעה נתן ליוסף להיות משנה למלך קרה נס גדול ליוסף הצדיק כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "שפת לא ידעתי אשמע" שבא מלאך ולימד את יוסף שבעים

יעקב אבינו ביקש מחלה

"ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה ויקח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים" אומר רש"י שיוסף אבינו לקח את שני בניו לאביו כדי שיברך אותם לפני מותו, פלא גדול יעקב אבינו היה בהרבה שנים יותר צעיר מאביו, יצחק אבינו היה חי מאה שמונים שנה, ויעקב היה בסך הכל בן מאה ארבעים ושבע, ובגלל שאביו חולה הוא כבר חושש שאביו הולך למות, נו, שיביא איזה רופא טוב שירפא את יעקב, אלא אומרים חז"ל דבר נורא, שכל אחד מהאבות הקדושים ביקש בקשה מהקב"ה, אברהם אבינו ביקש זקנה, שעד שאברהם אבינו ביקש את הזקנה, אדם שגדל לו זקן שחור כך הוא נשאר אפילו אחרי שנים רבות, ואם הזקן היה חום שערותיו לא התלבנו, אמר אברהם אבינו רבנו של עולם אב ובן הולכים ברחוב

ולא מזהים ביניהם, ובפרט שאברהם ויצחק שהקב"ה צר צורה ביצחק אבינו כמו צורתו של אברהם, וכששניהם הולכים ברחוב אנשים לא מבחינים בין אב לבן, ולכן ביקש אברהם מהקב"ה זקנה כמו שכתוב "ואברהם זקן בא בימים" אברהם אבינו היה הראשון שהתלבנו שערותיו, יצחק אבינו ביקש ייסורים, פחד יצחק, בגלל קדושתו של יצחק אבינו הוא היה חי כל רגע בפחד, אולי הוא לא יצא ידי חובה של קדושתו שהוא קיבל כאשר הוא היה על המזבח ואביו רצה להקריב אותו לעולה תמימה, ולכן הוא ביקש ייסורים "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות" נסתמו עיניו של יצחק אבינו, יעקב אבינו ביקש מחלה, עד שיעקב אבינו ביקש מהקב"ה שאדם יהיה חולה לפני מותו אדם לא היה יודע שהוא הולך למות והיה מת פתאומי, כל הילדים יודעים אם בן אדם

מתעטש אומרים לו 'לבריאות',
 בלשון ארמי אומרים 'אסותא',
 למה? כי זה היה הסימן שבן אדם
 שמתעטש הולך לעולמו, ולכן
 ביקש יעקב אבינו רבונו של עולם
 מתי יזדמן לאב להוכיח את
 הילדים שלו ולתת להם צוואה,
 ולכן ביקש יעקב אבינו 'מחלה',
 כמו שכתוב "ויאמר ליוסף הנה
 אביך חולה", דבר חדש בעולם
 "ויקח את שני בניו עמו את מנשה
 ואת אפרים" הוא לקח את בניו
 להתברך מיעקב.

מדוע החזיק יוסף את הכתובה
 "וירא ישראל את בני יוסף ויאמר
 מי אלה" יעקב אבינו רצה
 לברך את הילדים של יוסף אבל
 השכינה נסתלקה ממנו ולכן שאל
 יעקב את יוסף מי אלה שאינם
 ראויים לברכה, ענה יוסף הצדיק
 "בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה"
 מה זה בזה? אומר רש"י יוסף
 הצדיק הוציא את השטר כתובה

שלו והראה את זה ליעקב, ילדים
 בוודאי כבר הייתם בחופה
 וקידושין של זוג צעיר חתן כלה,
 אחרי הקידושין מתחת לחופה
 קוראים מסמך ששם כתוב את
 ההתחייבויות של הבעל כלפי
 האשה וההתחייבויות של האשה
 כלפי הבעל, מה פתאום מביא
 יוסף הצדיק כתובה? את הכתובה
 האשה לוקחת מכניסה את זה
 באיזה קופסא יפה ושומרת את
 זה, התשובה היא יוסף הצדיק
 הכיר את האבא שלו וידע שאם
 האבא שלו לא ידע שמהתחלת
 הנישואין של יוסף הצדיק התנהג
 יוסף הצדיק כמו שהוא קיבל
 מאבותיו הק' את השלשלת
 הנוראה שנח קיבל ממתושלח
 הצדיק הסבא שלו, ומתושלח
 הצדיק קיבל את כל הקבלות של
 עבודת ה' מאדם הראשון ואת זה
 שמרו אבותינו הקדושים, אם
 יעקב אבינו לא יהיה בטוח
 שהילדים האלו נשמרו מכל דבר

שיש לו שייכות עם גוים או ממנהגי הגוים יעקב אבינו לא יסכים לברך את הילדים, ולכן יוסף הוציא את הכתובה להראות לאביו שאפילו את התקנה מדרבנן להינשא עם כתובה ג"כ קיים וזה מה שכתוב כאן "בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה" התפלל יוסף הצדיק וחזר השכינה ליעקב אבינו.

שיכל את ידיו

"ויקה יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו, וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור" יוסף הצדיק רצה כדרך העולם לתת את הכח הבכורה לבכור וממילא הוא רצה להביא את מנשה על ידו הימנית של יעקב אבינו, ויעקב אבינו לא הזיז את הילד ואמר לו ילד תעבור לצד שמאל, רק יעקב

אבינו שיכל את ידיו פירושו ששם את הידיים בצורה שיד הימין יגיע לאפרים ויד שמאל יגיע למנשה כי רצה שהברכה המיומנת יגיע לאפרים ומדוע עשה כך משום שלא רצה לבייש את הבכור מנשה, ויוסף הצדיק חשב שבגללו נחלשו עיניו של אביו כמו שכתוב "ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות" ורצה יוסף להטות את ידו הקדושה של אביו, "וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים".

בך יברך ישראל

"ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה" עד היום כאשר אבא יהודי מברך את הילדים שלו בשבת קודש הוא מרים את עיניו להקב"ה ומתפלל

יום הקדוש כשהוא מבקש שבניו יגדלו כאפרים וכמנשה.

ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה
מדוע זכו שני הילדים הללו אפרים ומנשה לכזה דמות שכל הדורות כשאבות מברכים את בניהם הם לוקחים לסמל בתפילתם ומתפללים שבניהם יהיו כאפרים ומנשה? היה מעשה על יד הכותל המערבי שריד בית מקדשנו, באחד מהשעות המאוחרות של הלילה עמד יהודי סמוך לכותל ובכה בכיות נוראות, עמדו שמה שני אנשים בעלי חסד, אחד עשיר גדול ואחד עסקן גדול, והם ראו את הבכיות של היהודי הזה, אמר העסקן הגדול לעשיר אולי בוא וניגש ליהודי הזה יחד ונשאל אותו אולי יש לו חלילה בביתו או במשפחתו מישהו שצריך רפואה ואתה תשלם את ההוצאות הרפואיות ואני אדבר עם הרופאים הכי גדולים שיש ואני

רבנו של עולם תן לי ילדים אבל לא סתם ילדים רק שיהיו כמו אפרים ומנשה.

מסופר שבביתו של הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אוירבך זצוק"ל היו חיים כמו בני תורה בדוחק, וכאשר הילדים היו קטנים הם זכו לקבל כיפות של שבת פעם אחת בשנה, ומתי זה היה בערב ראש השנה, אבל אתם יודעים ילדים מה קרה לכיפות שלהם? הכיפות הללו היו נראים חדשים רק במשך כעשרה ימים, לא בגלל שהילדים לא שמרו על הכיפות של שבת קודש, רק בגלל הדמעות של הגאון ר' שלמה זלמן כאשר הוא בירך את בניו בערב יום כיפור ברכת אב "ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה" בירכם בבכיות שלישי עד כדי כך שהכיפות התקלקלו ואיבדו את כל היופי של הכיפה, והדמעות החמות ששפך נכנסו ללב של הילדים הצדיקים, ותפילתו הזכה עלתה לשמים לפני

יעזור לו להגיע אליהם, נגשו שני הבעלי חסד ליהודי הבוכה ואמרו לו אולי אתה מוכן להגיד לנו מדוע אתה בוכה כל כך, מה חסר לך, אמר להם היהודי בתמיהה 'לי חסר משהו' לא חסר לי שום דבר, שאלו אותו למה אתה בוכה? ענה היהודי אני אירסתי היום את הבת הכי קטנה שלי עם חתן תלמיד חכם ואני בוכה מרוב שמחה ומודה להקב"ה ששוב זכיתי לחתן תלמיד חכם ואני מבקש על המשך הדורות שילכו בדרך ה'.

'איי ילדים', "ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה"

מה מיוחד שאבא ואמא מברכים את עצמם רבוננו של עולם שהילדים שלנו יהיו כאפרים וכמנשה, ילדים קשה לתאר איך גדלו אפרים ומנשה הילדים האלו נולדו והתחנכו במצרים בלי תלמוד תורה בלי מלמד, בלי רבי'ה בלי מנין בלי ישיבה, בלי לראות איך נראה תפילה ישיבתית, בלי

צדיקים שיוכלו להתברך אצלם, בלי לראות מה זה חלאק'ה, וכאשר יוסף הצדיק עשה חלאק'ה לילדים שלו והוריד להם את השערות היפות שגדל להם עד גיל שלש, שאלו הילדים את האבא למה אתה גוזר לנו את השערות? ענה להם יוסף, איי ילדים מתוקים אתם יודעים שאתם נכדים של יעקב אבינו וכל הנכדים של יעקב אבינו עשו להם פאות כשהגיעו לגיל שלוש שאלו הילדים את האבא מה זה פאות? הוציא יוסף הצדיק את הפאות שלו ואמר להם זה פאות, שאלו אותו אבא למה אתה הולך ככה הרי במצרים אף אחד לא הולך ככה? ענה להם יוסף אני נוהג כמו שאבא שלי נהג וכמו הסבים שלי שקיימו את התורה וכתוב בתורה "לא תקיפו פאת ראשכם" כשמורידים את השערות צריך להשאיר את הפאות, למחרת החלאק'ה הילדים הסתכלו וראו שרק הם

הולכים עם פאות לאף ילד
במצרים אין פאות.

אפרים ומנשה עמדו בביתם על יד
החלון יחד עם אמם אסנת
הצדקת וראו ילדים שסוחבים על
הגב שלהם משהו שאלו הילדים
את האמא מה זה? מה יש להם על
גב? ענתה להם האמא זה ילקוט,
שאלו הילדים מה זה ילקוט?
ענתה האמא זה תיק, שאלו
הילדים מה יש שמה? ענתה
האמא יש שם עיפרון ומחק
מחברות וספרי לימוד, אמרו
הילדים אמא גם אנחנו רוצים,
ענתה להם האמא מה אתם רוצים
ח"ו ללמוד עם הילדים המצריים?
אתם רוצים ח"ו להתחבר עם
הגויים? אמרו הילדים אבל אמא
מה יש אנחנו רוצים לדעת לכתוב,
ענתה האמא בוודאי, בבוקר אתם
תלמדו איתי איך כותבים את
האל"ף בי"ת, אחרי חצי שנה
אפרים ומנשה ראו קבוצה של
ילדים עם ספרי לימוד ביד, הם

שאלו את האמא מה הם לומדים
בספרים האלו? ענתה האמא
הספרים שהם לומדים זה לא
בשבילכם, אמרו לאמא אבל גם
אנחנו רוצים ללמוד, ענתה האמא
כן, כשאבא יבוא הביתה הוא ילמד
אתכם תורה ומצוות, אמרו
הילדים אבל אמא אנחנו רואים
שכל הילדים משחקים למטה
ברחוב עם כדור גם אנחנו רוצים
לשחק עם כדור, ענתה האמא
בוודאי אפרים ישחק עם מנשה
ומנשה ישחק עם אפרים, אמרו
הילדים אבל אמא זה משעמם?
ענתה האמא בערב יבוא אבא וגם
יצטרף אתכם, אתם שומעים
ילדים כך כל יום עם הנסיונות
שהיה להם שמה במצרים, וזה עוד
לא נגמר, יוסף הצדיק קיבל
מפרעה תפקיד לתת רישיונות למי
שרוצה לרכוב על סוס, כמו
שכתוב "ויאמר פרעה אל יוסף אני
פרעה ובלעדיך לא ירים איש את
ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים"

שמה בדלת ושואלים מה זה? מה זה? עונה להם הגוי זה מתנות בשבילכם, ואסנת הצדקת עומדת שם ואומרת לילדים לא לגשת לגוי, הם חיכו שהגוי הזה השמן והנמוך הזה ילך, אתם שומעים? מיד כשהלך הגוי הילדים התנפלו על החבילות וראו שם בחבילה אחת איזה שוקולדות מיוחדות, ואיזה ממתקים טעימים, ובחבילה השניה הם ראו את המשחקים היפים, ואסנת אומרת להם לא לנגוע, אתם לא רואים שעל המשחקים האלה יש תמונות של עבודה זרה, תזהרו חס ושלום ואל תגעו בממתקים בשוקולדות זה לא כשר, אומרת האמא אני אבשל לכם קקאו עם סוכר ויהיה לכם שוקולדות טעימות, והאמא לוקחת את המשחקים היפים ושורפת את זה באש בכדי לא להנות ח"ו מעבודה זרה, וגם את החבילה של הממתקים הטעימים היא לוקחת וזורקת את זה ישר

אומר רש"י כתרגומו, אומר התרגום אונקלוס "ואמר פרעה ליוסף אנא פרעה ובר ממימרך לא ירים גבר ית ידיה למיחד זין וית רגליה למרכב על סוסיא בכל ארעא דמצרים" היום בכדי לנסוע באוטו צריך להוציא רישיון, אבל בזמן יוסף במצרים מי שרצה לרכוב על סוס היה צריך לקבל רישיון מיוסף, גוי אחד אמר לאשתו יש לי כבר רישיון לרכוב על סוס אחד אבל אני רוצה שיוסף יתן לי רישיון לרכוב על עוד סוס אבל אני חושש שיוסף לא יתן לי, אומרת לו אשתו יש לי עצה בשבילך, איזה עצה יש לך? ליוסף יש שני ילדים תכין שתי חבילות חבילה אחת עם ממתקים וחבילה אחת עם משחקים הכי היפים ותתן את זה לילדים של יוסף ואח"כ אתה תראה איך שיוסף יתן לך רישיון, נו, בא הגוי לבית הפרטי של יוסף עם שני החבילות והוא מראה לילדים, הילדים עומדים

בעיר התורה בני ברק וזה היה בדיוק בשבוע שהילדים למדו פרשת ויחי, והרב מפונוביז' שמע אך שהמלמד והתלמידים קוראים בתורה את הברכות שיעקב אבינו בירך את בניו עם המנגינה היפה, 'ראובן בכורי אתה' וכו' אתם בוודאי מכירים את המנגינה הזאת, התרגש מאד הרב מפונוביז' והתחיל לבכות, שאל אותו המנהל למה הרב כל כך מתרגש? אתם יודעים ילדים מה ענה הרב מפונוביז'? כי כאשר הייתי בן שש גם אני שרתי עם הרבי'ה שלי את אותו המנגינה שאתם שרים עכשיו, נורא ואיום, וכך הדרך הלימוד והניגון בלימוד עובר מדור לדור מה שאתם לומדים זה גם הצדיקים שלנו למדו כאשר הם היו ילדים קטנים בגיל שלכם, נורא ואיום.

לפח הזבל, אתם יודעים ילדים כך גדלים ילדים כל יום עם כאלו נסיונות קשים, נורא ואיום. ולכן כל אבא ואמא בוכים ומתפללים ומאחלים לעצמם שהילדים שלהם יגדלו כמו אפרים ומנשה, כאשר ילד נמצא בבית האבא או האמא שומרים עליו ומחנכים אותו, וכשהילד בחיידר הרבי'ה ומנהל שומרים עליו ומחנכים אותו, אבל כאשר ילד נמצא לפעמים לבד ללא ההורים וללא המחנכים רק בתוך חברה אחרת ממה שרגיל מי ישמור ויפקח עליו שלא ימשך אחרי אנשים זרים, ועל זה מתפללים ההורים "ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה" כמו שאפרים ומנשה גדלו במצרים לבד והם הגיעו לדרגה של ראובן ושמעון, כמו שכתוב בפסוק "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי". פעם אחת הגיע הרב מפונוביז' זצ"ל לבחון באחד הת"ת פה

קבלת עול מלכות שמים

"ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" מביא רש"י שיעקב אבינו ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו השכינה, ומובא בגמרא בפסחים מדוע אנחנו אומרים בכל יום בבוקר ובערב אחרי שאנחנו אומרים את הפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, מפני שיעקב אבינו כשרצה לברך את בניו לפני מותו לאחר שראה שנסתלקה ממנו השכינה, אמר לבניו שמא ח"ו יש במטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

אומר המדרש מכאן למדו עם ישראל לקבל עול מלכות שמים, אמנם קצת קשה כי הרי למדנו בפרשה הקודמת שכאשר יוסף מתגלה ליעקב אבינו יוסף בכה מאד על צווארו ולא כתוב מה שיעקב אבינו אמר לו, ואומר המדרש שהוא קרא קריאת שמע, רואים שקבלת עול מלכות שמים כבר תיקן את זה יעקב אבינו, אבל אולי אפשר להסביר ולתרוץ שישמה יעקב אבינו אמר קריאת שמע לבד מה שקיבל מאבותיו, כי הרי האבות הק' קיימו את כל התורה כולה, אבל פה שישים ריבוא ילדי בני ישראל קיבלו עליהם את עול מלכות שמים, מפה היסוד והמקור של קבלת עול מלכות שמים.

בגלל כעס הפסיד ראובן את הכהונה והבכורה

"ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז, פחז כמים אל תותר כי עלית

בעניינים אישיים והיית צריך לדעת שכל מה שצדיק עושה הוא עושה לשם שמים והוא עושה את זה על פי הדיבור "אז חללת יצועי עלה" את השכינה שהייתה בבית בחדר של יעקב אבינו חללת, נורא ואיום.

שאל אביך ויגדך

"שמעון ולוי אחים" אומר רש"י בעצה אחת על שכם ועל יוסף, אפילו שלוי היה הממשיך של מסירת התורה מהאבות לעם ישראל, היה עליו הטענה "כלי חמס מכרתיהם" אמנם הגיע לשכם בן חמור עונש מיתה על מה שחטף את דינה בת יעקב, אבל לא מגיע מיתה לכל העיר שכם, ולמה לא התייעצתם עם אביכם.

ילד בן שלש עשרה הוא חושב שהוא כבר יודע הכל, הוא כבר יותר פיקח מאבא ואמא, אבא אומר ככה אבל הוא אומר אחרת,

משכבי אביך אז חללת יצועי עלה" יעקב אבינו מוכיח את ראובן "בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז" היה מגיע לך כהונה ומלכות ולמה הפסדת את שני המתנות "פחז כמים" כעס, נורא ואיום, ראובן ראה שאביו יעקב כאשר לאחר מיתת רחל העביר יעקב את מיטתו שהיתה באוהל רחל לאוהל של שפחת רחל - בלהה, וראובן שמאד אהב את האמא שלו והוא ראה את הכאבים והייסורים שלה שלא מעבירים את המיטה של יעקב לאוהל של אמו לאה, ומתוך כעס העביר ראובן את המיטה של יעקב מאוהל בלהה שפחת רחל לאוהל של אמו לאה, ועל זה אמר לו יעקב אביו "פחז כמים אל תותר" מתוך כעס התערבת בדבר שלא היית צריך להתערב ולכן הפסדת את שתי המתנות שהיה יכול לצאת מהשבט שלך כהונה ומלכות, "כי עלית משכבי אביך" התערבת

להחזיק במסורת האבות

בסוף הפרשה הנוראה הזאת
תיקנו לנו חז"ל להגיד "חזק
חזק ונתחזק" תקחו עליכם מה
שכתוב פה כי אנחנו קיבלנו את כל
זה ישיר מדור דור מהאבות שלנו
מהרעב'ים הצדיקים שלנו, ואת זה
אנחנו מוסרים לכם, לא אומרים
לכם חידושים משלנו רק אנחנו
אומרים לכם את מה שקבלנו
מרבותינו ורבותינו מרבותיהם עד
משה רבנו ועד אברהם יצחק
ויעקב.

מה זאת אומרת הוא כבר בן שלש
עשרה והוא כבר חובש כובע יפה
וחליפה יפה, והרבי'ה עוד כותב
עליו שהוא בחור חשוב ומתמיד,
אבל בבית הוא לא כל כך ילד טוב
הוא עושה מה שהוא רוצה, איי,
"כלי חמס מכרתיהם" כאשר ילד
מגיע לבר מצוה אומר האבא ברוך
שפטרני מענשו של זה, זה לא
אומר שהילד יכול לעשות מה
שהוא רוצה, נורא ואיום.

חזק חזק ונתחזק גוט שאבעס ילדים חמודים.

בשולי הגליון בחומש של סבנו זצוק"ל

מפר' ויחי:

"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי"
(מח, כה)

מיד האמורי פירש רש"י מיד עשו שעשה מעשה אמורי, שאל נכדי מה שייד לתת בכורתו שלקח מעשו ליוסף הרי הוא לא נתן לו רק את בכורת ראובן, ומצאתי קושי' זו בפ' על התורה בספר "משכיל אל דל" וכתב שבגלל הקושי' זו מביא רש"י פי' שני, ע"כ,

ואולי אפשר לומר ע"פ דברי רש"י על הפסוק "אלה תולדות יעקב יוסף" תלה תולדות יעקב ביוסף כל מה שקרה ליעקב קרה ליוסף, ולכן אמר יעקב ליוסף גם אני לקחתי את הבכורה מעשו וכאילו שנאמר אשר "גם אני" לקחתי מעשו, כמו"כ יוסף, כי עיקר הריב של השבטים הי' האם בכור רחל הבכור או בכור לאה, ודו"ק.

* *

"וישאו אותו בניו ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת עפרון החתי על פני ממרא" (נ, יג)
כל המקומות בתורה שמוזכרת המערה כותבת התורה את כל הנוסח, וצ"ע.

"מזל טוב וגדי יאה"

ברכת מזל טוב שלוחה בזה

אמע"כ ידידינו

הר"ר יעקב סוקולובסקי שליט"א

חתן הר"ר פנחס ליבוביץ שליט"א

נכד הרה"ג ר' שמואל וולף שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו בשעתו"מ,

ויקרא שמו בישראל משה נ"ו

יה"ר שכשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים ויזכה ללכת בדרכי הסבא קדישא ויזכו ההורים והסבים לרוות רוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ה בבריות גופא ונהורא מעליא

מאחלים מעומקא דליבא

מכון "זכרו תורת משה"

הגלייז צורב לע"ז

מורינו עט"ר הגה"צ

רבי משה ב"ר דב הלוי טורק זצוק"ל
נלב"ע ערש"ק ח"י כסלו תשפ"א

ולע"נ סבתנו הרבנית הצדקנית
מרת טשרנא ב"ר דוד ע"ה טורק
נלב"ע ז' מר חשוון תשס"א

ת.ג.צ.ב.ה.

הונצח ע"י משפחת ליבוביץ שיחיו'
לרגל השמחה השרויה במעונם בהולדת נכדם בשעטו"מ

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ זקננו הגדול

מגדולי מחנכי הדור הגה"צ רבי

משה ב"ר דב הלוי טורק

זצוקללה"ה

נלב"ע ערש"ק ח"י כסלו תשפ"א

~~~~~

ולע"נ רעייתו זקנתנו הדגולה

מרת **טשרנא** ב"ר דוד ע"ה

נלב"ע ז' מרחשון תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

